

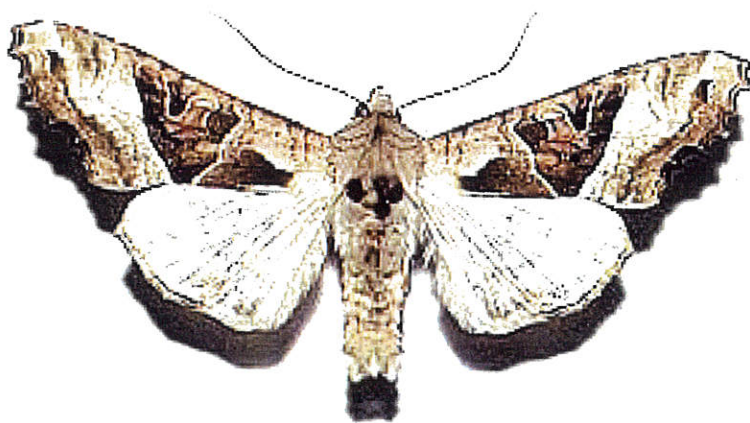
By

KNNV-REIS
NOORD-EIFEL

PLANTEN

EN

VLINDERS

19 T/M 23 MEI 2003

KAMPVERSLAG NOORD-EIFEL

Maandag 19 t/m vrijdag 23 mei 2003

THEMA VAN DE REIS: VLINDERS EN PLANTEN

INHOUD :

Verslag excursies :	maandag	19 mei 2003	-	Bernd Kufferath
	dinsdag	20 mei ”	-	Dick Kortekaas
	woensdag	21 mei ”	-	Carla Schipper
	donderdag	22 mei ”	-	Tonny Bree
	vrijdag	23 mei ”	-	Geertje Luit
Verslag dag- en nachtvlinders :			-	Jaap Tromp
Verslag planten :			-	Lies Wetzels
Foto's :			-	Josien van der Ros en Carla Schipper
Samenstelling verslag :			-	Marian Schut

Reisleiders : Jaap Tromp en Gerrit Wildeman
Deelnemers : 17 personen;

Tonny Bree
Marjon Oe-Bree
Henk Taal
Willem van Geelen
Liesbeth Mabelsoone
Josien van der Ros-Bonnet
Rieuwert Schekkerman
Dick Kortekaas
Bernd Kufferath
Corrie Kroon
Nellie Kroon
John van der Willik
Carla Schipper
Marije van Volkom
Geertje Luit-de Haan
Lies Wetzels-Gruisen
Marian Schut

Verslag vogels: Henk Taal

Maandag 19 mei – aankomst Hotel Assion en Kalvariënberg

Met een kleine vertraging vanaf Hoofddorp bereikten wij s'middags het stadje Birgel in de Eifel in ons minibusje. Alle deelnemers konden op tijd het hotel bereiken en bij een kopje koffie/thee leerden wij elkaar en de reisleiders kennen. Dan even de kamers bekeken en bagage uitgepakt. De kamers zijn groot en comfortabel met douche/wc. De hoteleigenaars zijn heel vriendelijk. Het belooft een mooie accommodatie te worden.

Voor het avondeten (drie gangen, erg lekker) en tussen de regenbuien in een excursie naar de Kalvariënberg bij Alendorf, een kalkgraslandheuvel met jeneverbessenstruiken. Op de weg ernaar toe een rode wouw gezien, prachtig met zijn gevorkte staart. Op de Kalvariënberg konden wij zeldzame bloemen bewonderen: kogelbloem, rozenkransje, paardenhoeftklaver, orchideeën (vliegen-, bergnacht-...) en erg mooi: uitgebloeid wildemanskruid, het licht en de lucht erachter lieten het stralen. Honderden - ten dele uitgebloeide - gulden sleutelbloemen, zo had ik het nog nooit gezien.

Nog even naar een kerkhof met een kapel gelopen, prachtige oude bomen (beuken o.a.) en een mooi begroeide muur en dan terug naar het hotel.

Bernd Kufferath

Dinsdag 20 mei – Nonnenbachtal en Froschberg

Het reisdoel voor vandaag is Nonnenbach.

Het landschap is adembenemend, het weer O.K., er is veel te zien, erg mooi! Maar waarom met 18 andere dwazen op stap? Heb ik aan mezelf niet genoeg?

Toegegeven: hoe zou ik anders geleerd hebben wat haakmos, gaffeltandmos, haarmos en etagemos is? Wie zou mij anders kranssalomonszegel hebben aangewezen? Zou ik in mijn eentje ooit de larve van de reuzenhaan ontdekt hebben?

Of de pop van het groot geaderd witje?

Het dwergblauwtje zou ik nog wel hebben kunnen bepalen, die vloog in zulke grote aantallen. Het bonte dikkopje kende ik al, maar het bruine dikkopje nog niet en ook de daguil niet. Dank zij hulp van die Knetter Nerveuze Natuur Vrienden, de KNNV-ers.

Niet dat ze alles wisten, hoor. Zijn de uitsteeksels onder het leermos er voor de hechting of voor de wateropname? Gaat het om een `oprollertje` of om een of andere larve? Is dit hier een dwergvlas of een soort muur? Zelfs de bollebozen staan af en toe in vertwijfeling.

De hele dag hoor ik discussies als:

X: Dat is een mannetjesorchis!

Y: Dat is beslist geen mannetjesorchis!

Z: Is het geen kattenstaart?

Er zijn ook momenten van vervoering, b.v. als de blauwe vuurvlieder wordt ontdekt en goed gefotografeerd kan worden dankzij het kille weer. Apropos kilte: in de Eifel is het door het hoogteverschil wat kouder. Dat merk je ook aan de stand van de natuur. In Nederland is b.v. de dotterbloem uit gebloeid en de paardebloem over zijn hoogtepunt heen. Hier is de dotter in volle bloei en de weiden geel van paardebloem. En nog nooit zag ik zoveel gulden sleutelbloem, en dat eind mei!

Je merkt het ook aan de vlinders. Het oranjetipje is bij ons al op zijn retour, hier vliegt hij nog uitbundig rond.

Ja, het is eind mei en de bloeiende soortenrijkdom is verbluffend. Soortenrijkdom trouwens ook in de `groep van negentien` vele soorten kennis, vele soorten eigenschappen, de chemie is goed om het maar eens in eigentijds politiek jargon te zeggen.

Alleen jammer dat er geen tijd is voor cultuurhistorische ondernemingen als Kaffee mit Kuchen.

Het zal wel aan de naam liggen:

KNNV = Konditoreien Niet Nodig, Vraatzuchtigen!

Dick Kortekaas

Woensdag 21 mei – Höneberg en Lampertstal

We gaan op weg naar de Höneberg via Dollendorf met de twee busjes en de peugeot. Het duurt wat langer dan gedacht. Jaap heeft het ettelijke keren “met de ogen dicht gereden” maar helaas: de wegen zijn verlegd! Wij maken een extra rondje, wat niemand spijt, want er zijn fantastisch mooie vergezichten. De wandelkaart die gebruikt wordt voldoet niet helemaal voor de autoroute, want al die kleine plaatsen worden niet op de borden vermeld.

We passeren de rivier de Ahr en rijden door het prachtige dal hiervan. Er wordt geparkeerd in de buurt van de Lampertsbach en we gaan via een smal paadje de Höneberg op, waar we diverse orchissen en andere prachtige bloemen en ook veel vlinders aantreffen (zie lijst).

Het is droog en koel weer. Tijdens een rustpauze komt er veel ter sprake, tot zelfs het boek 'Gloed' van de Hongaarse schrijver Sandor Marai.

Bij de lunchpauze zien we (Willem), aan de overkant vanwaar wij zitten, een zwarte specht aan de voet van naaldbomen. In het veldje vóór de naaldbomen staan veel pinksterbloemen, waar diverse vlinders rondfladderen.

's Middags trekken wij het Lampertstal in en lopen langs de Lampert. Het is zonnig weer geworden, met soms een enkel buitje. Een klein groepje loopt iets verder door. Gerrit vertelt dat hij met reebruine ogen werd aangekeken (wij constateren dat Gerrit zelf reebruine ogen heeft).

In het Lampertstal worden vele vlinders gezien en er wordt ijverig op de planten gestudeerd. Zelfs een vlindereitje wordt verteld dat er nooit een tweede omdat de nakomelingen elkaar lucht opzetten, waardoor wij te keren in de gietregen. We Een klein groepje gaat met één in Jünkerath. De dag wordt diner afgesloten. Een ieder gaat

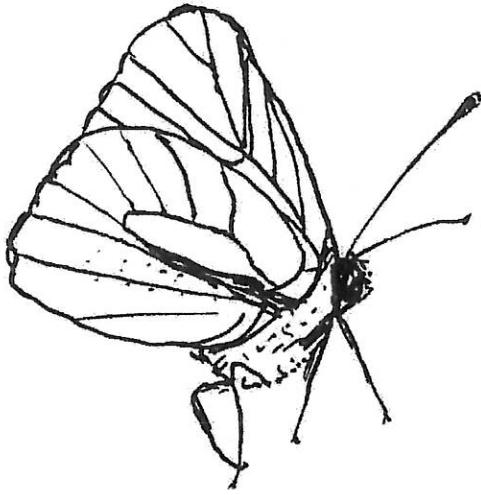

is er te zien op een stengel. Er wordt eitje op dezelfde stengel wordt gelegd, opeten. Plotseling komt er een donkere genoodzaakt zijn naar de auto's terug zijn om half vijf weer bij het hotel. van de busjes wat boodschappen doen zoals altijd met een fantastisch goed vroeg naar bed.

Carla Schipper

Donderdag 22 mei – langs Ahbach bij Ahütte en Möschelberg

Grijs, druilerig weer, zodat we maar niet naar het kleine veldje bij Ahrdorf gaan, want dan vliegt daar toch nauwelijks een vlinder.

We stappen uit de twee busjes op een P ten zuiden van Ahütte om de Wasserfall 'Dreimühlen' te gaan bekijken. Door het dal van de Ahbach lopen we er heen.

Voor ons uit steekt snel een vos het pad over en in de lucht geeft de rode wouw acte de présence.

De waterval is heel bijzonder door de bekleding met *Cratoneurum commutatum*, oftewel geveerd diknerfmos.

Eén groene rots waar op allerlei plaatsen water uitsiepelt, afrolt, uitspuit. Dat mos hecht zich op de kalk, op de kiezel van de wand met een algenaanslag.

Dit laagje wordt steeds dikker omdat het mosplantje daar weer bovenop groeit. Gevolg ... de waterval verplaatst zich als het ware in de loop van héél lange tijd enigszins.

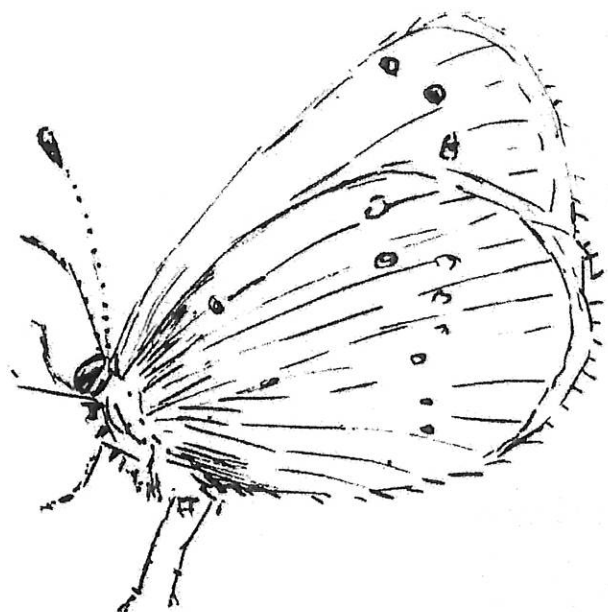
Terug weer door het dal maakt Henk de opmerking: het lijkt wel een nachtvlinderexcursie. 't Is zo donker en nattig dat enkel wat nachtvlinders actief zijn. Hoewel er ook een oranje-tipje op de ruige scheefkelk plaats neemt. Iemand ontdekt daar van dat vlindertje oranje eitjes. Een jonge morielje siert het pad, alsmede een bleek bosvogeltje.

Weer bij de bus aangekomen, gaan zitten onder een reus van een boom, een Spaanse aak (misschien al oud), trakteert één van de jarigen ons.

We prenten ons nog eens goed de verschillen tussen de éénstijlige en de tweestijlige meidoorn in en het verschil tussen lathyrus en wikke. Maar wat moet je nu weer met lathyruswikke? En dan heb je berm- en bos- en beemdooievaarsbek. "Is dit nu de berm?" Nee, de bos. "Die bestaat toch niet?" zegt persoon drie. Dit soort discussies zijn niet van lucht.

Intussen is de lucht wat opgeklaard en gaan we toch nog naar een kalkgraslandje. Vlakbij ons hotel in Birgel, Möschelberg geheten. Als we komen aanlopen springt er een ree weg. Tot onze vreugde miegelt het er op de zuidhelling van allerlei blauwtjes. Er liggen prachtige rotsblokken met mossen, kandelaar-tjes en zelfs nog bloeiende vroegelingen. De natuur is hier een stuk later dan bij ons. En wat een landelijke rust. Het ontlokt bij iemand de uitroep: "Daar loopt zelfs een mens!"

Bij het avondeten trakteert de tweede jarige ons op een consumptie. Al met al hebben we een goede dag gehad.

Tonny Bree

Vrijdag 23 mei –Steengroeve bij Eschweiler

Ons laatste ontbijt met zoveel heerlijke dingen! Wie eet er's morgens thuis zo uitgebreid? We maakten ons lunchpakket klaar en haalden onze gevulde thermoskannen. We namen afscheid van onze vriendelijke hotelbazin en –baas die de afgelopen dagen zo goed voor ons gezorgd hadden!!!

De verdeling van de mensen over de busjes en auto's werd wat gewijzigd. We namen afscheid van de mensen die niet meer meegingen op excursie.

Om 5 over 9 vertrokken we via Blankenheim richting Eschweiler. Het was prachtig zonnig weer en we genoten voor de laatste keer van de prachtige vergezichten, de gele koolzaadvelden en de kronkelende, kabbelende beekjes. We zagen nog een heel veld roze adderwortel.

We zagen de oude stadsmuren van Bad Munstereifel. We vonden de weg naar Eschweiler en na overleg met de plaatselijke bevolking reden we op het weggetje naar de steingrube, zeer benieuwd of de OEHOE zouden zien. En zowaar op een plateautje boven aan de steile helling in de schaduw van een berkje zat hij (of zij?). Naast haar lag een prooidier.

Onze excursie kon niet meer stuk!

We wandelden nog een aardig rondje, waar we weer veel planten en vlinders zagen en vogels hoorden en zagen.

In de steenslag op het pad bij de rots vond ik een stukje zeeleliestengel, een stukje koraal en een schelpafdruk.

We lunchten (nog steeds lekker in het zonnetje) en daarna namen we weer afscheid van de mensen die met de andere bus of met de auto vertrokken.

Onze bus vertrok richting Apeldoorn, onderweg zetten we Bernd en Dick nog af, zij gingen op familiebezoek in Duitsland.

John bracht ons veilig en wel terug. Bij dezen wil ik hem nog eens bedanken voor de fijne manier waarop hij ons vervoerd heeft!

Geertje Luit

NOORD-EIFEL, 19 mei - 23 mei 2003

Vlinder- en vogellijsten in de gebieden:

Kalvariëberg	K	19-mei	Ahbachtal	A	22-mei
Nonnenbachtal	N	20-mei	Möschelberg	M	"
Froschberg	F	"	Eschweilertal	E	23-mei
Höneberg	H	21-mei	Birgel	Bi	19t/m23
Lampertstal	L	"	Blankenheim	BI	mei

DAGVLINDERS

Gebied	K	N	F	H	L	A	M	E	Totaal
Soorten									
1. Bruin dikkopje			3		3		2	1	9
2. Aardbeivlinder		3	1	1					5
3. Groot spikkeldikkopje				1					1
4. Bont dikkopje			3	1	1	1			6
5. Groot geaderd witje			pop						1
6. Groot koolwitje					2				2
7. Klein koolwitje		1							1
8. Klein geaderd witje		4	1		2			2	9
9. Oranjetipje		1	1	2	3	1	ei	3	12
10. Boswitje				1	2			1	4
11. Citroenvlinder								1	1
12. Blauwe vuurvlinder		1 man							1
13. Bruine vuurvlinder					1	1			2
14. Sleutelbloemvlinder					1				1
15. Boomblauwtje								1	1
16. Dwergblauwtje			18		3				21
17. Bruin blauwtje							5		5
18. Icarusblauwtje	1		4	10	4		50		69
19. Distelvlinder					1				1
20. Atalanta					2			1	3
21. Kleine vos						rups	rups		
22. Gehakelde aurelia								1	1
23. Landkaartje				1				2	3
24. Purperstreepparelmoervlinder		rups							1
25. Voorjaarserebia			5	3	5	4	3		20
26. Hooibeestje			3	5	5	1	2		16
27. Bont zandoogje				1				1	2
Totaal vlinders per gebied	1	11	40	26	35	8	63	14	198

NACHTVLINDERS

Gebied	K	N	F	H	L	A	M	E	Totaal
Soorten									1
1. Blauwbandspanner	1								
2. Klaverspanner		1	3			4			8
3. Gewone bandspanner		1	1				1		3
4. Rietvink		rups							R
5. Bruine daguil			4	8	1		1		14
6. Gammauil			1				1		2
7. Ratelaarspanner			3				2	2	5
8. Gewone heispanner				5	2	4			11
9. Bonte marmeruil				2		1	1		4
10. Dwerghuismoeder				7	2		1		10
11. Bonte bandspanner					2	1			3
12. Boterbloempje					2				2
13. Sint Jakobsvlinder					1		1		2
14. Sint Jansvlinder				2					2
15. Muntvlinder						1			1
16. Eilema Soroscula						1			1
17. Nomophla noctuella						1			1
18. Gerande spanner						1			1
19. Mi-vlinder						2			2
20. Gemarmerderde wortelboorder						1			1
21. Lomo teme						2			2
22. Grote wintervlinder						rups			R
23. Witte grijsbandspanner						2	1		3
24. Agaatvlinder						1			1
25. Kleine nachtpauwoog								rups	R

VOGELS

Gebied	K	N	F	H	L	A	M	E	Bi	BI
Soorten										
Blauwe reiger	x	x		x						
Zwarte ooievaar			x							
Wilde eend								x		
Rode wouw	x					x	x		x	
Buizerd	x		x	x			x	x	x	
Torenvalk	x						x		x	
Boomvalk								x		
Kwartel				x						
Houtduif					x				x	
Turkse tortel									x	
Zomertortel			x							
Oehoe								x		
Gierzwaluw			x	x		x			x	x
Groene specht								x		
Zwarte specht		x		x						
Grote bonte specht					x			x		
Veldleeuwerik	x		x	x		x			x	
Boerenzwaluw										x
Huiszwaluw				x		x		x	x	x
Boompieper	x			x			x			
Grote gele kwikstaart								x		
Witte kwikstaart				x		x		x	x	
Winterkoning		x			x	x		x		
Waterspreeuw		x								
Heggenmus			x			x			x	
Roodborst		x		x	x		x	x		
Zwarte roodstaart									x	x
Gekraagde roodstaart									x	
Merel	x	x	x			x	x		x	x
Kramsvogel	x								x	x
Zanglijster	x					x			x	
Grote lijster		x	x	x		x			x	
Spotvogel									x	
Braamsluiper		x				x			x	
Grasmus				x			x			
Tuinfluit			x			x	x		x	
Zwartkop	x	x	x	x	x	x		x	x	
Tjiftjaf		x	x	x	x	x	x		x	
Fitis				x		x	x		x	
Goudhaan		x			x					

Vervolg VOGELS

Gebied	K	N	F	H	L	A	M	E	Bi	Bl
Soorten										
Vuurgoudhaan		x						x	x	
Glanskop			x							
Kuifmees		x		x						
Zwarte mees		x		x	x					
Pimpelmees		x	x					x	x	
Koolmees	x			x		x			x	
Boomklever		x				x		x		
Boomkruiper		x						x		
Gaai				x				x		
Ekster									x	
Kauw									x	
Zwarte kraai	x		x		x		x		x	x
Spreeuw	x								x	x
Huismus									x	
Vink	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Groenling			x	x					x	
Putter										x
Kneu	x			x					x	
Kruisbek		x	x	x	x				x	
Goudvink				x				x	x	
Appelvink										x
Geelgors	x		x	x		x	x		x	

* De lijst bevat de planten die over alle dagen gezien zijn. Per dag worden dezelfde soorten niet herhaald, maar aangevuld met nieuwe soorten.

1^e dag - 19 mei 2003

Akelei, wilde
 Berk, ruwe
 Bingelkruid, bos
 Boterbloem, scherpe
 knol-
 Brandnetel, grote
 Brem
 Distel, drie-
 Dovenetel, witte
 Duizendblad, gew.
 Eik, zomer
 Ereprijs, gewone
 tijn-
 Es, gewone
 Esdoorn, gewone
 Fluitekruid
 Havikskruid, muur-
 stijf
 Hazelaar
 Hertshooi, gevleugeld

Kalvariënberg

Hondsdrif
 Hoornbloem, akker-
 Hopklaver
 Jeneverbes
 Kale jonker
 Kamperfoelie, rode
 wilde
 Kardinaalsmuts, wilde
 Klaver, berg-
 rode
 Klimop
 Klokje, ruig
 Koolzaad
 Lievevrouwebedstro
 Look-zonder-look
 Lupine, vaste
 Meelbes
 Meidoorn, eenstijlige
 Muizenoor
 Nagelkruid, knikkend

Orchis, kever-, grote
 mannetjes-
 nacht-, berg-
 vliegen-
 Paardebloem, gew.
 Pinksterbloem
 Rozenkransje
 Sint-Janskruid
 Sleedoorn
 Springzaad, groot
 Stinkende gouwe
 Vleugeltjesbloem, gew.
 kuif-
 liggende
 Vijfvingerkruid
 Weegbree, grote
 ruige
 smalle
 Wolfsmelk, cipres-
 Zevenblad

2^e dag - 20 mei 2003

Appel
 Aronskelk, italiaanse
 Berenklauw, gewone
 Betonie
 Beuk
 Boerenwormkruid
 Bolletjeskers
 Bosaardbei
 Bosbes, blauwe
 rode
 Den, grove
 Douglasspar
 Dovenetel, gele
 Dwergvlas
 Eenbes
 Eik, winter-
 Engelwortel, gewone
 Goudveil, verspreidbladig
 Heermoes
 Herfsttijloos, wilde
 Hoefblad, groot
 klein
 Karwij, echte
 Koekoeksbloem, dag-

Nonnenbachtal

Kogelbloem
 Krentenboompje
 Kruiskruid, jakobs-
 schaduw-
 Lathyrus, bos-
 Larix, japanse-
 Lijsterbes
 Mannetjesvaren
 Margriet, gewone
 Moerasspirea
 Morgenster, gele
 Muur, bos-
 grote
 vogel-
 Ooievaarsbek, bloed-
 bos-
 Orchis, wespen-, brede
 Paardenhoefklaver
 Peen
 Penningkruid
 Pimpernel, grote
 kleine
 Ratelaar, kleine
 Reukgras, gewoon

en

Froschberg

Salie, veld-
 Salomonszegel, krans-
 Sleutelbloem, gulden
 Spar, fijn-
 Springzaad, klein
 Stekelvaren, brede
 Streepzaad, groot
 Veldbies, veelbloemige
 Vergeet-mij-n., akker-
 bos-
 Vingerhoedskruid, gew.
 Viooltje, bos-, bleeksp.
 bos-, donkersp.
 Vlier, gewone
 Vrouwenmantel
 Walstro, geel
 kruisblad-
 Wikke, hegge-
 Wildemanskruid
 Wilgeroosje
 Zenegroen, kruipend
 piramide-
 Zuring, ridder-
 Zwarte gifbes

3^e dag - 21 mei 2003

Abeel, witte
 Anemoon, bos
 Aronskelk, gevlekte
 Beemdkroon
 Bergvas, liggend
 Boerenkers, doorgr.
 Boterbloem, kruipende
 Brem, pijl-
 Christoffelkruid
 Distel, aard-
 akker-
 krul-
 speer-
 Dotterbloem, gew.
 Dovenetel, gevlekte
 paarse
 Dravik, zachte
 Els, zwarte

Höneberg en

Ereprijs, veld-
 Geelhartje
 Hardbloem, eenja.
 Hardvrucht, grote
 Hokjespeul, wilde
 Klaver, kleine
 Klokje, kluwen-
 Koningskaars
 Kornoelje, rode
 Kropaar
 Leeuwenklauw, grote
 Look, das-
 Madeliefje
 Marjolein, wilde
 Monnikskap, gele
 blauwe
 Munt, water-

Lampertstal

Ooievaarsbek, slipbl
 Peperboompje, rood
 Rapunzel, zwartblauwe
 Reseda, wilde
 Scheefkelk, ruige
 Sneeuwbal, wollige
 Viooltje, ruig
 Vlasbekje
 Vogelpootje, klein
 Vossenstaart, grote
 Vroegeling
 Walstro, glad
 Witte krodde
 Wolfskers
 Wondklaver
 Zonneroosje, geel
 Zuring, veld-

4^e dag - 22 mei 2003

Adderwortel
 Andoorn, bos-
 Bosvogeltje, bleek
 Centaurie, berg-
 Den, zwarte
 Distel, moes-
 Drienermuur
 Ereprijs, klimop-
 Esdoorn, noorse
 Esparcette
 Framboos
 Gelderse roos
 Gierstgras, bos-
 Haagbeuk
 Helmkruid, knopig

Langs Ahbach bij Ahütte en

Herderstasje
 Honingklaver
 Hyacint, wilde
 Kaardebol, grote
 kleine
 Kamille, schijf-
 Kandelaartje
 Klaverzuring, witte
 Kleefkruid
 Kruisbes
 Longkruid, gevlekt
 Look, kraai-
 Muurpeper
 Muursla
 Muurvaren

Möschelberg

Nagelkruid, geel
 Robertskruid
 Salomonszegel, gew.
 Schaduwgras
 Spaanse aak
 Steenbreekvaren
 Tormentil
 Valeriaan, echte
 Veldsla, gewone
 Viooltje, akker-
 Watereppe, grote
 Wilg
 Zandmuur

5^e dag - 23 mei 2003

Borstelkrans
 Heggenrank
 Hengel
 Kruidkers

Steengroeve bij Eschweiler

Ooievaarsbek, berm-
 Smeewortel
 Steenbreek, knol-
 Wikke, ringel-
 smalle

Zegge, ijle
 Gamander, echte
 Rapunzel, witte